

Европейски съюз

Оперативна програма
„Развитие на човешките ресурси“
2007-2013

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА
СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС

www.bia-bg.com

Проект „Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони“
Проектът се осъществява от Българска стопанска камара - съюз на българския бизнес с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския социален фонд и Република България, по договор № BG051PO001-2.1.06

Анкетно проучване сред заети лица в организациите на работниците и служителите на КНСБ и КТ Подкрепа

Част 3. Организации на работниците и служителите

---

*Състояние, проблемите, очакванията, потребностите и
изискванията към оценката на компетенциите на работната сила
Етап първи*

РЕЗЮМЕ

Настоящият документ представя резултатите от проведено анкетно проучване сред отговорни ръководители и специалисти в организациите на работниците и служителите към КНСБ и КТ Подкрепа за състоянието, проблемите, очакванията, потребностите и изискванията към компетенциите, професионалната квалификация и образователно ниво на работната сила. Проучването е в изпълнение на задача от дейност 5.7, по проект, осъществяван в периода 2009-2013г. от Българска стопанска камара - съюз на българския бизнес по договор № BG051PO001-2.1.06/23.10.2009г., мярка BG 051PO001-2.1.06 “Повишаване гъвкавостта и ефективността на пазара на труда чрез активни действия на социалните партньори” по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд и Европейския фонд за регионално развитие.

Партньори по проекта са Конфедерация на независимите синдикати в България и Конфедерация на труда “Подкрепа”.

Представени са както агрегирани резултати от проучването на респонденти от организациите на работниците и служителите към КНСБ и КТ Подкрепа като приложения към основния документа, така и обобщения анализ.

Използваната методология включва провеждане на анкетно проучване сред избраната целева група, последваща обработка на данните, представяне на резултатите в агрегиран вид и подготовка на обобщен анализ и основни изводи. Заключениеята и аналитичните изводи от изпълнението на настоящата проектна задача са фокусирани върху постигането на резултати, необходими за изпълнението на други дейности, задачи и следващи етапи от изпълнението на проекта. Те могат да бъдат използвани като входяща информация при дейности, свързани с подготовка на предложения за промяна в нормативната уредба (д. 7), подготовка на концепция за оценка на компетенциите на работната сила (ОКРС) на браншово и регионално ниво (д. 6), изграждане на национална референтна мрежа за ОКРС (д. 8), проектиране и изграждане на информационна система за ОКРС (д. 9), при създаване на условия за утвърждаване на информационната система и провеждане на свързани обучения (10 и д. 11).

Аналитичната им стойност и качествена информация могат да бъдат използвани и от ръководствата на синдикатите за целите на формиране и изпълнение на тяхната политика спрямо пазара на труда, професионалното образование и обучение, развитие и оценяване на компетенциите на работната сила на национално, секторно и регионално ниво.

Заглавие на анализа:	Анкетно проучване сред отговорни ръководители и специалисти в организациите на работниците и служителите към КНСБ и КТ Подкрепа
Срок за изпълнение:	
Дата на представяне:	
Наименование на дейността:	Провеждане на анкетни проучвания и интервюта за състоянието, проблемите, очакванията, потребностите и изискванията към компетенциите, професионалната квалификация и образователно ниво на работната сила на фирмено, регионално и браншово ниво
Задача	5.7
Код:	978-954-9636-19-2
Версия:	☐ Чернова ☐ Междинна версия ☒ Финална версия
Тип:	
Ниво на разпространение:	☒ Публично ☐ Ограничено
Изготвил(и):	Илияна Павлова
Отговорник:	Илияна Павлова
Ръководител на дейността:	Силвия Тодорова
Партньор (ако има такъв):	☐ КНСБ ☐ КТ „Подкрепа”
Длъжностно лице от ОП РЧР:	
Кратко резюме (до 200 думи):	<p>Целта на този документ е да представи основни резултати от проведено анкетно проучване сред отговорни ръководители и специалисти в организациите на работниците и служителите към КНСБ и КТ Подкрепа за състоянието, проблемите, очакванията, потребностите и изискванията към компетенциите, професионалната квалификация и образователно ниво на работната сила (дейност 5.7) вкл., кратък обобщен анализ и изводи, необходими за изпълнение на дейности 6, 8, 9, 11</p> <p>Използваната методология включва провеждането на анкетно проучване на целевата група, последваща обработка на данните и провеждане на обобщен анализ, формулиране на основни заключения, фокусирани върху изпълнение на други задачи и следващи етапи от изпълнението на проекта.</p> <p>Основни заключения, фокусирани върху целите и задачите на проекта. Формулиране на препоръки, свързани с други задачи и следващи етапи от изпълнението на проекта, включително за промяна на нормативната база.</p>
Ключови думи (до 10 бр.):	Оценка на компетенции, професионално образование и обучение

Съдържание

Резюме	2
Раздел 1. Въведение	6
1.1. Цел на документа и връзка с другите проучвания/ изследвания/ анализи	6
1.1.1. Основна цел на проекта	6
1.1.2. Специфични цели:	6
1.1.3. Основни дейности	6
1.2. Структура на документа	7
1.2.1. Цел на проучването	7
1.2.2. Обхват на проучването	7
1.2.3. Методология	7
1.2.4. Изпълнение	8
Раздел 2. Методология за работа	9
2.1. Цели и задачи на проучването	9
2.2. Обект на проучването	9
2.3. Анкетна карта	9
Раздел 3. Изпълнение и резултати	10
3.1. Изпълнение на наблюдението	10
3.2. Анализ на резултатите	10
Раздел 4. Изводи	17
Раздел 5. Приложение 1 Анкетна карта	19
Раздел 6. Приложение 2 - Обобщени отговори на респондентите	23
Раздел 7. Приложение 3 – Изчислени средни стойности на отговорите за всички въпроси	28

Използвани съкращения:

<i>Съкращение</i>	<i>Описание на съкращението</i>
ОКРС	- Оценка на компетенциите на работната сила
КНСБ	- Конфедерация на независимите синдикати в България
КТ Подкрепа	- Конфедерация на труда “Подкрепа”
ДОИ	- Държавните образователни изисквания
СППОО	- Списъка на професии за професионално образование и обучение
НАПОО	- Национална агенция по професионално образование и обучение
МТСП	- Министерство на труда и социалната политика

Раздел 1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. ЦЕЛ НА ДОКУМЕНТА И ВРЪЗКА С ДРУГИТЕ ПРОУЧВАНИЯ/ ИЗСЛЕДВАНИЯ/ АНАЛИЗИ

Настоящият документ е разработен в рамките на проект „Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони”. Проектът се осъществява в периода 2009-2013 г. от Българска стопанска камара - съюз на българския бизнес, в съответствие с договор № BG051PO001-2.1.06/23.10.2009 г. по мярка BG 051PO001-2.1.06 “Повишаване гъвкавостта и ефективността на пазара на труда чрез активни действия на социалните партньори” по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд и Европейския фонд за регионално развитие. Партньори по проекта са Конфедерация на независимите синдикати в България и Конфедерация на труда “Подкрепа”.

1.1.1. ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОЕКТА

Обща цел на проекта е повишаване на адаптивността, ефективността и балансиране на търсенето и предлагането на пазара на труда чрез изграждане на система за оценяване на компетенциите на работната сила на браншово и регионално ниво.

1.1.2. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ:

- Анализ и дефиниране на изискванията към компетенциите на работната сила при отчитане на европейските, национални и браншови изисквания и стандарти;
- Изграждане на браншова и регионална референтна мрежа и информационна система за оценяване и актуализиране на компетенциите на работната сила, съобразно настоящите и бъдещи потребности на пазара на труда;
- Подобряване на координацията и информационния обмен между националните, браншови и регионални структури на работодателите и синдикалните организации и отговорните държавни институции при оценяване на компетенциите на работната сила;
- Национално признаване и създаване на предпоставки за интегриране на информационната система за оценяване на компетенциите на работната сила в бъдещото електронно правителство за повишаване на адаптивността, ефективността и балансиране на търсенето и предлагането на работна сила.

1.1.3. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ

Сред основните дейности в рамките на проекта са:

- Подготовка на не по-малко от 16 основни анализа и проучвания, както и не по-малко от 60 експертни разработки (доклади, позиции и др.);
- Разработване на обща концепция на информационната система, индикатори, карта за оценка на компетенциите на работната сила по основни браншове и региони, и пилотен тест на секторни модели за оценка на компетенциите на работната сила;

- Подготовка и изграждане на референтна мрежа от 30 секторни и регионални звена;
- Проектиране, разработване, тестване и внедряване на информационната система за оценка на компетенциите на работната сила с индикатори за оценка на браншово и регионално ниво;
- Провеждане на обучения за осигуряване изграждането и функционирането на информационната система за оценка на компетенциите по браншове и региони, вкл. 625 обучения на работното място, консултирани не по-малко от 125 лица и организации и обучени не по-малко от 2500 души на ключови компетенции;
- Експлоатация, развитие, национално признаване и създаване на условия за интегриране в електронното правителство на информационната система за оценка на компетенциите на работната сила;
- Провеждане на не по-малко от 20 работни форума, конференции, кръгли маси, дискусии, семинари и др.;
- Подготовка на най-малко 4 пакетни предложения за промени в приложимата нормативна уредба.

1.2. СТРУКТУРА НА ДОКУМЕНТА¹

1.2.1. ЦЕЛ НА ПРОУЧВАНЕТО

Проучването трябва да определи състоянието, рамката на перспективите за развитие, прогнози и очаквания към системата за оценка на компетенциите на работната сила, критериите за оценка на компетенциите и ролята на социалните партньори. Идентифициране на проблемите, очакванията, потребностите и изискванията към компетенциите, професионалната квалификация и образователно ниво на работната сила от гл.т., на заетите в синдикалните организации по прилагането в практиката на ефективни модели за управление на човешките ресурси, създаването на секторни компетентностни модели, оценка на компетенциите, състояние и функции свързани с функциониране на системите за професионално образование и обучение в контекста и рамките на изискванията към компетенциите на работната сила.

1.2.2. ОБХВАТ НА ПРОУЧВАНЕТО

В обхвата на анкетата са включени представители на КНСБ, федерациите по браншове и регионалните съвети, и представители на КТ Подкрепа.

1.2.3. МЕТОДОЛОГИЯ

В съответствие с приетото задание по тази проектна дейност са разработени анкетни формуляри. В съответствие с възприетите работни понятия и термини в рамките на настоящия проект, *компетенциите на работна сила на равнище предприятие, бранш или регион се обвързват с изисквания към знанията, уменията наследени или придобити нагласи и качества на личността за заемане на определена длъжност, определени на ниво предприятие и/или сектор (бранш)*. В този смисъл оценяването на компетенциите се свързва пряко и преди всичко с изискванията към отделни длъжности , като изискванията към

---

¹ Кратко описание на основните раздели и тяхното съдържание

определени професии и специалности се адресират ако представляват задължително (правно, нормативно) или доброволно възприето (от предприятието или сектора) изискване, свързано с дадена длъжност.

1.2.4. ИЗПЪЛНЕНИЕ

На представителите на регионалните съвети и на браншовите федерации на КНСБ, както и на представителите на КТ Подкрепа, участвали в проучванията съответно на бизнеса и държавните организации бяха изпратени специално подготвени карти за целевата група – представители на синдикални организации.

Лицата попълват анкетата и я изпращат по електронен път на експертите на БСК по дейност 5.7.

Обработката на данните, разработването на таблици с резултатите и подготовка на настоящия анализ , се осъществява от експертите на БСК по дейността.

Раздел 2. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА РАБОТА²

2.1. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОУЧВАНЕТО

Основната цел на проучването е оценка на състоянието, проблемите, очакванията, потребностите и изискванията към компетенциите, професионалната квалификация и образователно ниво на работната сила на фирмено ниво от гледна точка на заетите в синдикалните организации на работниците и служителите.

Проучване на варианти за изграждане на националната референтна мрежа .

2.2. ОБЕКТ НА ПРОУЧВАНЕТО

Обект на проучването са заети лица в организации на работниците и служителите, членуващи в КНСБ и КТ Подкрепа

2.3. АНКЕТНА КАРТА

Разработена е анкетна карта за заети лица и организациите на работниците и служителите, вкл. браншови федерации на партньорите по проекта КНСБ и КТ Подкрепа.

Въпросите са предназначени за събиране на информация за състоянието на организациите, участието им в колективното трудово договаряне, в системата за професионално образование и обучение, направленията на подобряване на професионалното обучение, основни участници и др.

Друга част от въпросите са свързани с оценката на възможностите за подобрене на системата за професионално обучение и приоритетни сфери за участие на синдикатите.

Съществена част от анкетната карта съдържа въпросите, свързани с изграждането и функционирането на консултативните съвети, част от националната мрежа за оценка на компетенции. Респондентите отговарят и на въпроси, свързани с дейностите на консултативните съвети, където те биха били най-полезни.

Възможните отговори са градираны от 0 – за „не“ с 1 до 5 за „да“ с цел да могат да се видят степените на съгласие.

В приложение 1 е даден пълният текст на анкетната карта

² Използваната методология включва информационни източници за провеждане на проучването / изследването, използването на подходящи индикатори и критерии (например “SMART”: Specific, Measurable, reliable, comparable and contextually appropriate (специфични, измерими, надеждни, сравними, контекстно свързани), Achievable, cost effective (постижими на разумна цена), Relevant (свързани с целта), Time-bound, sensitive (в подходящ времеви период), методи и техники за събиране на данни, методи и инструменти за обработка на данни, методи и подходи за анализ на резултатите от проучването, изследването.....

Раздел 3. ИЗПЪЛНЕНИЕ И РЕЗУЛТАТИ

3.1. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАБЛЮДЕНИЕТО

Изпълнението на задачите следва подготвеното задание за провеждане на анкетното проучване по целевите групи и първоначална извадка, вкл., в частта – служители в синдикални организации на работниците, и подготвените анкетни карти за целевата група.

Анкетните карти са изпратени по електронна поща на респондентите, които ги попълват и връщат обратно в електронен формат или печат.

Анкетното проучване (наблюдение) в целевата група е осъществено от 15 юли до 15 септември. Поставен е акцент основно върху респонденти от териториалните структури на КНСБ и КТ Подкрепа, предвид участието им в различни работни групи и съвети на областно и общинско ниво.

Въведените данни от анкетите са обработени за получаване на обобщени таблици по въпросите от анкетната карта. На база на таблиците е подготвено представяне на получените резултати в табличен вид по основни параметри на оценката. Подготвен е основен съпътстващ анализ на резултатите от анкетното проучване.

На по-късен етап в рамките на дейност 8 и Етап 2 по д. 5.7 ще бъде създадена база данни на отговорни лица в синдикалните организации и състоянието на прилаганите системи за оценка на компетентностите с цел включване в националните, секторни и регионални звена на референтната мрежа за оценка на компетенциите на работната сила.

3.2. АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Анкетата е разработена в 13 въпроса и допълващи за идентификация на респондентите (виж Приложение № 1). В общия случай е използвана петобална система за оценяване на значимостта (от 1 до 5). На негативните отговори, отразяващи липсата на значимост или неприложимост е присвоен „параметър = 0”.

В Приложение № 2 са представени основните резултати от анкетното проучване като обработени и агрегирани първични данни от попълнените анкети (48 респонденти) за цялото проучване, като по-долу е представена структурата на респондентите по видове синдикални организации.

Структурата на респондентите по анкетираните синдикални структури е както следва

ТАБЛИЦА 1 СТРУКТУРАТА НА РЕСПОНДЕНТИТЕ ПО АНКЕТИРАНИ СИНДИКАЛНИ СТРУКТУРИ

	Брой отговори
КНСБ регионална структура	32
КНСБ секторна федерация	10
КТ Подкрепа	6
Общо	48

Представеният по-долу анализ се основава на средните стойности от отговорите на респонденти от синдикалните организации (Приложение №3№). Той има за цел да посочи тенденциите и свързани изводи.

Задълбочаването на анализа ще бъде предмет на работата на Етап втори при изпълнение на дейност 5.7 на настоящия проект в контекста на последващото изпълнение на д. 6, д. 7, д. 8, д. 9, д. 11 и др.

Анализът е представен в 3 блока, свързани с определяне състоянието на системата за професионално образование и обучение и връзката и с оценката на компетенциите при формиране и изпълнение на държавната политика. Аналитичните изводи се основават и на водещото значение при интерпретация на дела на изцяло негативните отговори по отношение на проучваната функция проблем (Приложение №4) към общият брой респонденти.

Блок 1 Отразява състоянието на синдикалните организации, свързани с цялостното им представяне в системата за оценка на компетенциите на работната сила

ТАБЛИЦА 2 ПАРТНЬОРСКИ СТРУКТУРИ НА ЕВРОПЕЙСКО НИВО

1. Имате ли партньорска структура, представителна на европейско ниво?	<i>Да</i>
Работим по съвместни проекти	69%
Поддържаме контакти	71%
Такива структури са ни известни, но не поддържаме контакти	11%
Нямаме информация	16%

ТАБЛИЦА 3 УЧАСТИЕ В КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ

2. Работите ли по колективното трудово договаряне?	
Имаме подписан колективен трудов договор	100%
В контакти сме със съответната структура на социалните партньори	94%

И при двата въпроса, респондентите са отговорили с „да” на повече от 1 въпрос, поради което сумата е над 100%.

Около 70 % от анкетираните синдикални организации работят по съвместни проекти със структурите на европейско ниво. Това е особено валидно за отрасловите структури. Регионалните организации отговарят с „да” доколкото централите на двата синдиката работят по съвместни проекти със синдикалните организации на европейско ниво и включват в работата си представители на регионалните си структури.

Доста малка е частта на отговорилите, че не поддържат контакти с известни партньорски структури.

Що се отнася до колективното трудово договаряне, вижда се, че всички синдикални организации са активни в този процес.

Блок 2 Система на професионалното образование и обучение

ТАБЛИЦА 4 РОЛЯ НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ В СИСТЕМАТА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

3. Каква е ролята на Вашата организация в съществуващата в момента система на професионално образование и обучение в България?	
Участва в работни групи по подготовка на нормативни актове	3,7 1

3. Каква е ролята на Вашата организация в съществуващата в момента система на професионално образование и обучение в България?	
Дава становища по разработването и актуализирането на Държавни образователни изисквания (ДОИ)	3,5 1
Дава становища по разработването на програми и мерки за квалификация	3,7 9
Провежда обучения	4,1 1

Дейността, която най-често се изпълнява от синдикалните организации е провеждането на обучения. Тази дейност закономерно се е утвърдила с годините, предвид същността на синдикализма.

Наред с това, със значителна тежест е и разработването на становища по подготовката на програми и мерки за обучение.

На следващо място по значимост е оценено участието в работни групи по подготовка на нормативни актове.

На последно място е поставена оценката по разработването и актуализирането на Държавните образователни изисквания.

Много е важно да се отбележи, че всичките тези дейности са оценени с изключително високи оценки – в интервала 3,5-4,11 от максимална 5. Това би могло да бъде обяснено със съсредоточаване на основните дейности на синдикалните организации именно в обхвата на професионалното образование и обучение.

4. Необходимо ли е професионалното обучение и оценката на резултатите от него да бъдат разделени и да се осъществяват от различни институции?	3,74
--	------

Разделянето на функциите по обучение и оценяване е получило доста висока оценка, което би могло да бъде свързано с липсата на обективна оценка на резултатите от провежданите обучения.

ТАБЛИЦА 5 Оценка на съответствието на ДОИ с потребностите на пазара на труда, работодатели, синдикати и обучавани

5. В каква степен в ДОИ са отчетени потребностите и изискванията на:	
Пазара на труда	2 ,29
Работодателите	2 ,35
Синдикатите	2 ,30
Обучаваните	2 ,84

Представителите на синдикалните организации смятат, че Държавните образователни изисквания отразяват с предимство потребностите на обучаваните. С най-ниска оценка е съответствието с потребностите на пазара на труда, което би могло да означава, че обучените имат проблеми при реализацията си на конкретното работно място.

Макар и с различна значимост, отговорите се движат в доста тесен интервал на оценката – от 2,29 до 2,84. Това показва, че ДОИ почти в еднаква степен не съответстват на изискванията

на заинтересованите страни- синдикати и работодатели. Трябва да се отбележи, че сравнително ниската оценка на потребностите на работодателите показва съществуването на несъответствие между изискванията на работодателите и уменията и знанията, които са придобили обучаваните..

ТАБЛИЦА 6 В КОИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ТРЯБВА ДА БЪДЕ ПОДОБРЕНА КОМУНИКАЦИЯТА МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В СИСТЕМАТА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

6. В кои направления на професионалното образование и обучение трябва да бъде подобрена комуникацията между участниците, потребителите и регулаторните органи?	
Определяне на потребности от професии и специалности	4 ,70
Лицензиране на дейности по професионално образование и обучение	3 ,74
Подбор на обучаваните	3 ,80
Съдържание на обучението	4 ,12
Оценяване на обучението	3 ,70
Удостоверяване на обучаващите	3 ,73
Удостоверяване на обучаваните	3 ,71

Съществуването на добра комуникация между различните участници на пазара на труда е предпоставка за развитието му в посока, удовлетворяваща както работодателите, така и работещите и техните организации.

При поставянето на най-висока оценка на подобряване на комуникацията при определянето на потребностите от професии и специалности, показва, че обмена на информация между участниците, потребителите и регулаторните органи е прекъсната и се налага провеждането на мерки за нейното възстановяване и усъвършенстване.

Слаба е и комуникацията по отношение на съдържанието на образованието.

На следващо място по необходимост от подобряване е подбора на обучаваните.

ТАБЛИЦА 7 ИНСТИТУЦИИ ЗА ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

7. Какви институции би трябвало да извършват оценка на резултатите от професионалното обучение и до каква степен?	
Държавни органи	3 ,14
Организации на работодателите	3 ,16
Организации на синдикатите	2 ,90
Съвместна мрежа, в която участват държава, работодатели и синдикати	4 ,72

Професионални гимназии и колежи и Центрове за професионално обучение	3 ,63
--	----------

Изключително високо е оценена съвместната мрежа, в която участват държавни органи, работодатели и синдикати - 4,72 от 5.

Другите възможности са оценени значително по-ниско, което потвърждава потребността от действия в една и съща посока от всички заинтересовани лица и организации.

Блок 3 Компетенции на работната сила - състояние, изисквания, системи за оценка и роля на заинтересованите страни, институции социални партньори

ТАБЛИЦА 8 ИНСТИТУЦИИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА КЪМ ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

8. Кои организации/институции, трябва да определят изискванията към компетенциите на работната сила?	
Държавни органи	3 ,89
Работодателите	4 ,37
Синдикатите	4 ,14
Професионални гимназии, колежи и центрове за професионално обучение	3 ,25

Изключително нисък е броя на негативните отговори по отношение ролята на работодателите при определяне на изискванията към компетентностите на работната сила - 1 от 49. Допълнителния тест за равнище на оценката по дадените позитивни отговори дава един потвърждава висок резултат от над 4,3. Това ориентира към основната роля и функции на работодателите при определяне на изискванията към компетенциите на работната сила, главно на равнище на отделното предприятие и организация.

Високо е оценено и участието на синдикатите – над 4,1, при 3 отговора не.

Съществено е да се отбележи, че ролята и на работодателите и на синдикатите е оценяван в интервала 3-5, при преобладаващи оценки 5 за работодателите и 4 за синдикатите.

ТАБЛИЦА 9 Области за участие на синдикатите при определяне на изискванията и оценката на компетенциите на работната сила

9. Къде приоритетно трябва да участват синдикатите при определянето на изискванията и оценяването на компетенциите на работната сила?	
При разработването на Държавните образователни изисквания (ДОИ)	4 ,27
При определянето на програмите на професионалното обучение	4 ,31
При оценяването на обучението	3 ,74
При промени в Списъка на професии за професионално образование и обучение (СППО)	4 ,30

При определянето на изискванията към компетенциите	3 ,82
При оценяване на компетенциите	3 ,34

Този въпрос би следвало да бъде прецизиран от гл.т. на методологията и основните термини и понятия вкл., спрямо връзката компетенции – (ключови) длъжности на ниво предприятие и сектор (и регион) – професии - специалности. Най-висока е оценката за значимост на функцията – „определяне на програмите за професионално обучение”, над 4,3. Малко по-ниско е оценена значимостта на участието в дейностите по „промени в списъка на професии за професионално образование и обучение (СППО)”. Синдикалните организации оценяват със сравнително най-ниска значимост участието си при оценка на компетенциите.

ТАБЛИЦА 10 УЧАСТНИЦИ В НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА И МРЕЖА ЗА ОЦЕНКА НА КОМПЕТЕНЦИИТЕ НА РАБОТНАТА СИЛА

10. Кои биха били най-подходящите участници в структури на национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила (консултативни съвети)?	
Министерство на труда и социалната политика	4 ,36
Министерство на образованието, младежта и науката	4 ,07
Агенция по заетостта	4 ,02
НАПОО	3 ,55
Синдикати	4 ,09
Работодатели	4 ,47
Образователни и обучаващи институции	4 ,16
Научни работници	3 ,18
Експерти и консултанти	3 ,66

Закономерно най-високо се оценява значимостта на участието на работодателите в националната система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила, по-високо спрямо оценката за участието на МТСП и обучаващите организации.. На следващо място по значимост се оценява участието на министерството на образованието и образователните и обучаващи институции.

Поставянето на институциите (МТСП и образователните и обучаващи организации) на второ място изглежда обосновано от гл.т. на необходимото участие и ефективност на националната политика спрямо компетенциите на работната сила и наличието на подходяща и задълбочена експертиза в държавната администрация.

Дела на негативните отговори по отделните позиции в общата извадка не надхвърля 4%.
 Още по-нисък е този дял при респондентите от ключовите държавни институции в които е съсредоточена експертизата по отношение на компетенциите на работната сила в рамките на държавната администрация.

ТАБЛИЦА 11 НИВА НА КОНСУЛТАТИВНИТЕ СЪВЕТИ НА НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА И МРЕЖА ЗА ОЦЕНКА НА КОМПЕТЕНЦИИТЕ НА РАБОТНАТА СИЛА

11. На какви нива трябва да бъдат изградени консултативните съвети, като част от национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила?	
Национално	9 3%
Секторно	6 2%
Регионално	8 7%

Високо се оценява необходимостта от изграждане на националната система и мрежа на основните нива - национално, секторно и регионално. Въпросът не включва нивото на предприятията и организациите. Като цяло обаче оценката на компетенциите се разработва преди всичко на ниво предприятие, доколкото формирането на изискванията към компетенциите за заеманите длъжности (в т.ч. ключовите) е функция която е неотделима в конкретните производствени процеси и следва да бъде агрегирана на по високи нива – секторно в рамките на националната икономика, секторно в рамките на ЕС (европейските съвети за умения на работната сила - European Skills Councils) и глобалната икономика (стандарты за компетенции за отделни ключови длъжности).

ТАБЛИЦА 12 ДЕЙНОСТИ НА КОНСУЛТАТИВНИТЕ СЪВЕТИ НА НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА И МРЕЖА ЗА ОЦЕНКА НА КОМПЕТЕНЦИИТЕ НА РАБОТНАТА СИЛА

12. Какви дейности трябва да извършват консултативните съвети, част от националната мрежа за оценка на компетенции? (Моля подредете по значимост)	
Прогнозиране и планиране на потребността от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони	4 ,57
Оптимизиране на функционирането на системата за професионално образование и обучение	3 ,88
Отделяне на отговорностите на образованието, системата за обучение на възрастни през целия живот и обучението «на работното място» от конкретния работодател;	3 ,88
Въвеждане на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности, вкл. Съответствие с Европейската квалификационна рамка	4 ,32
Прилагане на подходящ инструментариум за оценка, валидиране и сертифициране на професионалните компетенции по браншове и региони;	4 ,26
Формулиране и разработване на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България	4 ,56

Заетите в синдикалните организации най-високо оценяват необходимостта от прогнозиране и планиране на потребностите от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони и Формулирането и разработването на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България с много близки стойности

на средната оценка. На следващо място е поставена функцията по Въвеждане на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности, вкл. Съответствие с Европейската квалификационна рамка. По-ниско се оценява Отделяне на отговорностите на образованието, системата за обучение на възрастни през целия живот и обучението «на работното място» от конкретния работодател и Оптимизиране на функционирането на системата за професионално образование и обучение.

ТАБЛИЦА 13 УЧАСТИЕ НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ В ДЕЙНОСТИТЕ НА КОНСУЛТАТИВНИТЕ СЪВЕТИ НА НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА И МРЕЖА ЗА ОЦЕНКА НА КОМПЕТЕНЦИИТЕ НА РАБОТНАТА СИЛА

13. В кои дейности/функции на консултативните съвети за оценка на компетенциите на работната сила Вашата организация би била най-полезна?	
Прогнозиране и планиране на потребността от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони	4 ,27
Оптимизиране на функционирането на системата за професионално образование и обучение	3 ,78
Отделяне на отговорностите на образованието, системата за обучение на възрастни през целия живот и обучението «на работното място» от конкретния работодател;	3 ,05
Въвеждане на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности, вкл. съответствие с Европейската квалификационна рамка	3 ,82
Прилагане на подходящ инструментариум за оценка, валидиране и сертифициране на професионалните компетенции по браншове и региони;	3 ,80
Формулиране и разработване на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България	4 ,26

Полезността (ефективността) на участието на представителите на синдикалните организации в консултативните съвети и звена за оценка на компетенциите на работната сила се оценява по следния ред на значимост – прогнозиране и планиране на потребностите от работна сила с определени компетенции, Формулиране и разработване на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България, Въвеждане на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности, вкл. съответствие с Европейската квалификационна рамка. Прилагане на подходящ инструментариум за оценка, валидиране и сертифициране на професионалните компетенции по браншове и региони е също с висока с осреднена оценка особено отчитане фокуса на извадката от ключови държавни институции, представена основно от респонденти на А3.

Раздел 4. ИЗВОДИ

Всички анкетираните синдикални членове работят по съвместни проекти със сродни структури на европейско ниво и участват активно при колективното трудово договаряне, което е съществена предпоставка за участие на техни представители в референтната мрежа за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони.

Разделянето на функциите по обучение и оценяване на резултатите е получило доста висока оценка, което е в пряка връзка с липсата на обективна оценка на резултатите от провежданите

обучения, от една страна и следва да се има предвид при промените на Закона за професионалното образование и обучение..

Държавните образователни изисквания не съответстват на реалните пазарни условия, според служителите в синдикалните организации. ДООИ почти в еднаква степен не съответстват на изискванията на заинтересованите страни- синдикати и работодатели. Повечето от анкетиранията считат, че съществува проблем при реализацията на обучаваните. Тези резултати са предпоставка за предприемане на промени, както в ДООИ, така и в процедурите по тяхното създаване.

Изведени са съществени проблеми при комуникирането по въпросите на определянето на потребностите от професии и специалности, както и по отношение на съдържанието на образователните програми.

Съвместната мрежа, в която участват държавни органи, работодатели и синдикати е приета изключително добре от анкетиранията. Другите възможности са оценени значително по-ниско, което потвърждава потребността от действия в една и съща посока от всички заинтересовани лица и организации.

Ролята на работодателите при определяне на изискванията към компетентностите на работната сила е изведена като особено значима. Това ориентира към основната роля и функции на работодателите при определяне на изискванията към компетенциите на работната сила, главно на равнище на отделното предприятие и организация. Високо е оценено и участието на синдикатите – над 4,1, при 3 отговора не.

Високо се оценява значимостта на участието на работодателите в националната система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила, по-високо спрямо оценката за участието на МТСП и обучаващите организации

От особена важност е необходимостта от изграждане на националната референтна мрежа на основните нива национално, секторно и регионално.

Дейността на консултативните съвети към референтната мрежа трябва основно да включва **оценка и прогнозиране и планиране на потребностите от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони и Формулирането и разработването на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България**. Важна е и функцията по Въвеждане **на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности**, вкл. Съответствие с Европейската квалификационна рамка. По-ниско се оценява Отделяне на отговорностите на образованието, системата за обучение на възрастни през целия живот и обучението «на работното място» от конкретния работодател и Оптимизиране на функционирането на системата за професионално образование и обучение.

В дейността на консултативните съвети към референтната мрежа синдикалните организации биха могли да имат принос при **оценка и прогнозиране и планиране на потребностите от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони** .

Раздел 5. ПРИЛОЖЕНИЕ 1 АНКЕТНА КАРТА

АНКЕТА

сред заети лица и организациите на работниците и служителите,
вкл. браншови федерации на партньорите по проекта КНСБ и КТ Подкрепа,
относно състоянието, проблемите, очакванията, потребностите и
изискванията към оценката на компетенциите³ на работната сила

Общи данни за анкетираното ведомство/лице/организация:

Наименование на лицето/организацията .....

Адрес: .....

Брой служители в организацията .....

Основни функции на организацията: .....

Начин на оценяване – параметри на оценката:

Моля отбележете с „X” само една от посочените стойности, като дадете оценка в диапазона от 0 до 5 (0 = неприложимост/незначителност, 1 = ниска значимост и така, градирайки, до 5 = висока значимост, ангажираност, необходимост, очакван значителен принос и т.н. според контекста на въпроса).

Моля не пропускайте да маркирате клетка от всеки ред.

1. Имате ли партньорска структура, представителна на европейско ниво?

	Параметри на оценката	Не	Да
Работим по съвместни проекти			
Поддържаме контакти			
Такива структури са ни известни, но не поддържаме контакти			
Нямаме информация			

2. Работите ли по колективното трудово договаряне?

	Параметри на оценката	Не	Да
Имаме подписан колективен трудов договор			
В контакти сме със съответната структура на социалните партньори			
Не			

3. Каква е ролята на Вашата организация в съществуващата в момента система на професионално образование и обучение в България?

	Параметри на оценката	Не	Да
--	-----------------------	----	----

³ За целта на настоящото проучване под „компетенция” се разбира „съвкупност от умения, знания, нагласи и поведение на служителите за постигане на високи резултати (нива на представяне) в дадена професионална роля или определена организация”

	0	1	2	3	4	5
Участва в работни групи по подготовка на нормативни актове						
Дава становища по разработването и актуализирането на Държавни образователни изисквания (ДОИ)						
Дава становища по разработването на програми и мерки за квалификация						
Провежда обучения						
Оценява компетенциите на работната сила						
Други – моля посочете и оценете:						

4. Необходимо ли е професионалното обучение и оценката на резултатите от него да бъдат разделени и да се осъществяват от различни институции?

	Не		Да			
	0	1	2	3	4	5
Параметри на оценката			X			

5. В каква степен в ДОИ са отчетени потребностите и изискванията на:

	Не		Да			
	0	1	2	3	4	5
Пазара на труда						
Работодателите						
Синдикатите						
Обучаваните						

6. В кои направления на професионалното образование и обучение трябва да бъде подобрена комуникацията между участниците, потребителите и регулаторните органи?

	Не		Да			
	0	1	2	3	4	5
Определяне на потребности от професии и специалности						
Лицензиране на дейности по професионално образование и обучение						
Подбор на обучаваните						
Съдържание на обучението						
Оценяване на обучението						
Удостоверяване на обучаващите						
Удостоверяване на обучаваните						

7. Какви институции би трябвало да извършват оценка на резултатите от професионалното обучение и до каква степен?

	Не		Да			
	0	1	2	3	4	5
Държавни органи						

Организации на работодателите						
Организации на синдикатите						
Съвместна мрежа, в която участват държава, работодатели и синдикати						
Професионални гимназии и колежи и Центрове за професионално обучение						

8. Кои организации/институции, трябва да определят изискванията към компетенциите на работната сила?

Параметри на оценката	Не		Да			
	0	1	2	3	4	5
Държавни органи						
Работодателите						
Синдикатите						
Професионални гимназии, колежи и центрове за професионално обучение						

9. Къде приоритетно трябва да участват синдикатите при определянето на изискванията и оценяването на компетенциите на работната сила?

Параметри на оценката	Не		Да			
	0	1	2	3	4	5
При разработването на Държавните образователни изисквания (ДОИ)						
При определянето на програмите на професионалното обучение						
При оценяването на обучението						
При промени в Списъка на професии за професионално образование и обучение (СППОО)						
При определянето на изискванията към компетенциите						
При оценяване на компетенциите						
Други – моля посочете и оценете:						

10. Кои биха били най-подходящите участници в структури на национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила (консултативни съвети)?

Параметри на оценката	Не		Да			
	0	1	2	3	4	5
Министерство на труда и социалната политика						
Министерство на образованието, младежта и науката						
Агенция по заетостта						
НАПОО						
Синдикати						
Работодатели						
Образователни и обучаващи институции						
Научни работници						

Параметри на оценката	Не	Да				
	0	1	2	3	4	5
Експерти и консултанти						
Други – моля посочете и оценете						

11. На какви нива трябва да бъдат изградени консултативните съвети, като част от национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила?

Параметри на оценката	Не	Да
Национално		
Секторно		
Регионално		
Други – моля посочете Браншови		

12. Какви дейности трябва да извършват консултативните съвети, част от националната мрежа за оценка на компетенции? (Моля подредете по значимост)

Параметри на оценката	Не	Да				
	0	1	2	3	4	5
Прогнозиране и планиране на потребността от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони						
Оптимизиране на функционирането на системата за професионално образование и обучение						
Отделяне на отговорностите на образованието, системата за обучение на възрастни през целия живот и обучението «на работното място» от конкретния работодател;						
Въвеждане на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности, вкл. съответствие с Европейската квалификационна рамка						
Прилагане на подходящ инструментариум за оценка, валидиране и сертифициране на професионалните компетенции по браншове и региони;						
Формулиране и разработване на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България						

13. В кои дейности/функции на консултативните съвети за оценка на компетенциите на работната сила Вашата организация би била най-полезна?

Параметри на оценката	Не	Да				
	0	1	2	3	4	5
Прогнозиране и планиране на потребността от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони						
Оптимизиране на функционирането на системата за професионално образование и обучение						

Отделяне на отговорностите на образованието, системата за обучение на възрастни през целия живот и обучението «на работното място» от конкретния работодател;						
Въвеждане на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности, вкл. съответствие с Европейската квалификационна рамка						
Прилагане на подходящ инструментариум за оценка, валидиране и сертифициране на професионалните компетенции по браншове и региони;						
Формулиране и разработване на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България						

14. Контактни данни

Вашето име и фамилия .....
Длъжност .....
стаж (години), свързан с въпросите на тази анкета .....
Тел..... E-mail .....

Раздел 6. ПРИЛОЖЕНИЕ 2 - ОБОБЩЕНИ ОТГОВОРИ НА РЕСПОНДЕНТИТЕ

За всеки въпрос са преброени отговорите по отделните стойности.

	Д	
	е	а
1. Имате ли партньорска структура, представителна на европейско ниво?		
Работим по съвместни проекти	4	3
Поддържаме контакти	1	2
Такива структури са ни известни, но не поддържаме контакти	5	3
Нямаме информация	1	4

	Г	
	е	а
2. Работите ли по колективното трудово договаряне?		
Имаме подписан колективен трудов договор		7
В контакти сме със съответната структура на социалните партньори	2	2

Не								2
								5

3. Каква е ролята на Вашата организация в съществуващата в момента система на професионално образование и обучение в България?	е	Да						
Участва в работни групи по подготовка на нормативни актове	5					2		
Дава становища по разработването и актуализирането на Държавни образователни изисквания (ДОИ)					2	0		
Дава становища по разработването на програми и мерки за квалификация						1	3	
Провежда обучения						5	6	
Оценява компетенциите на работната сила	1							

4. Необходимо ли е професионалното обучение и оценката на резултатите от него да бъдат разделени и да се осъществяват от различни институции	е	Да						
						7	3	

5. В каква степен в ДОИ са отчетени потребностите и изискванията на:	е	Да						
Пазара на труда		8						
Работодателите		0	3	1				
Синдикатите		5		2				
Обучаваните					5	0		

6. В кои направления на професионалното образование и обучение трябва да бъде подобрена комуникацията между участниците, потребителите и регулаторните органи?	е	Да						

Определяне на потребности от професии и специалности						6
Лицензиране на дейности по професионално образование и обучение				1	2	3
Подбор на обучаваните				5	0	3
Съдържание на обучението					7	6
Оценяване на обучението				3	1	1
Удостоверяване на обучаващите						6
Удостоверяване на обучаваните						7

7. Какви институции би трябвало да извършват оценка на резултатите от професионалното обучение и до каква степен?	е	Да				
Държавни органи	4					
Организации на работодателите	1			3	0	
Организации на синдикатите	1		3			
Съвместна мрежа, в която участват държава, работодатели и синдикати						8
Професионални гимназии и колежи и Центрове за професионално обучение				7		

8. Кои организации/институции, трябва да определят изискванията към компетенциите на работната сила?	е	Да				
Държавни органи				4	7	4
Работодателите					1	6
Синдикатите					0	5
Професионални гимназии, колежи и центрове за професионално обучение				6	2	

9. Къде приоритетно трябва да участват синдикатите при определянето на изискванията и оценяването на компетенциите на работната сила?	е	Да				
При разработването на Държавните образователни изисквания (ДОИ)					2	4
При определянето на програмите на професионалното обучение						4
При оценяването на обучението				6	0	3
При промени в Списъка на професии за професионално образование и обучение (СППОО)				0		5
При определянето на изискванията към компетенциите					2	1
При оценяване на компетенциите					4	

10. Кои биха били най-подходящите участници в структури на национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила (консултативни съвети)?	е	Да				
Министерство на труда и социалната политика					1	9
Министерство на образованието, младежта и науката					1	4
Агенция по заетостта						4
НАПОО						5
Синдикати						9
Работодатели						3
Образователни и обучаващи институции					3	0
Научни работници				0		
Експерти и консултанти				2		2

11. На какви нива трябва да бъдат изградени консултативните съвети, като		
--	--	--

част от национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила?	e	a
Национално		1
Секторно	6	6
Регионално		0

12. Какви дейности трябва да извършват консултативните съвети, част от националната мрежа за оценка на компетенции?	e	Да				
Прогнозиране и планиране на потребността от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони						3
Оптимизиране на функционирането на системата за професионално образование и обучение				8		3
Отделяне на отговорностите на образованието, системата за обучение на възрастни през целия живот и обучението «на работното място» от конкретния работодател;				3		6
Въвеждане на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности, вкл. Съответствие с Европейската квалификационна рамка				7		1
Прилагане на подходящ инструментариум за оценка, валидиране и сертифициране на професионалните компетенции по браншове и региони;				5		0
Формулиране и разработване на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България						3

13. В кои дейности/функции на консултативните съвети за оценка на компетенциите на работната сила Вашата организация би била най-полезна?	e	Да				
Прогнозиране и планиране на потребността от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони				3		4
Оптимизиране на функционирането на системата за професионално образование и обучение				1		
Отделяне на отговорностите на образованието, системата за обучение на възрастни през целия живот и обучението «на работното място» от конкретния работодател;						
Въвеждане на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности, вкл. съответствие с				8		0

Европейската квалификационна рамка						
Прилагане на подходящ инструментариум за оценка, валидиране и сертифициране на професионалните компетенции по браншове и региони;						4
Формулиране и разработване на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България						0

Раздел 7. ПРИЛОЖЕНИЕ 3 – ИЗЧИСЛЕНИ СРЕДНИ СТОЙНОСТИ НА ОТГОВОРИТЕ ЗА ВСИЧКИ ВЪПРОСИ

За всяка възможност е изчислена средна стойност от избраните от респондентите стойности, различни от 0.

1. Имате ли партньорска структура, представителна на европейско ниво?	
<i>Параметри на оценката</i>	<i>Да</i>
Работим по съвместни проекти	69%
Поддържаме контакти	71%
Такива структури са ни известни, но не поддържаме контакти	11%
Нямаме информация	16%

2. Работите ли по колективното трудово договаряне?	
Имаме подписан колективен трудов договор	1 00%
В контакти сме със съответната структура на социалните партньори	9 4%
Не	4 %

3. Каква е ролята на Вашата организация в съществуващата в момента система на професионално образование и обучение в България?	
Участва в работни групи по подготовка на нормативни актове	3 ,71
Дава становища по разработването и актуализирането на Държавни образователни изисквания (ДОИ)	3 ,51
Дава становища по разработването на програми и мерки за квалификация	3 ,79
Провежда обучения	4 ,11

Оценява компетенциите на работната сила	3 ,38
---	----------

4. Необходимо ли е професионалното обучение и оценката на резултатите от него да бъдат разделени и да се осъществяват от различни институции?	3, 74
---	----------

5. В каква степен в ДООИ са отчетени потребностите и изискванията на:	
Пазара на труда	2 ,29
Работодателите	2 ,35
Синдикатите	2 ,30
Обучаваните	2 ,84

6. В кои направления на професионалното образование и обучение трябва да бъде подобрена комуникацията между участниците, потребителите и регулаторните органи?	
Определяне на потребности от професии и специалности	4 ,70
Лицензиране на дейности по професионално образование и обучение	3 ,74
Подбор на обучаваните	3 ,80
Съдържание на обучението	4 ,12
Оценяване на обучението	3 ,70
Удостоверяване на обучаващите	3 ,73
Удостоверяване на обучаваните	3 ,71

7. Какви институции би трябвало да извършват оценка на резултатите от професионалното обучение и до каква степен?	
Държавни органи	3 ,14
Организации на работодателите	3 ,16
Организации на синдикатите	2 ,90

Съвместна мрежа, в която участват държава, работодатели и синдикати	4 ,72
Професионални гимназии и колежи и Центрове за професионално обучение	3 ,63

8. Кои организации/институции, трябва да определят изискванията към компетенциите на работната сила?	
Държавни органи	3 ,89
Работодателите	4 ,37
Синдикатите	4 ,14
Професионални гимназии, колежи и центрове за професионално обучение	3 ,25

9. Къде приоритетно трябва да участват синдикатите при определянето на изискванията и оценяването на компетенциите на работната сила?	
При разработването на Държавните образователни изисквания (ДОИ)	4 ,27
При определянето на програмите на професионалното обучение	4 ,31
При оценяването на обучението	3 ,74
При промени в Списъка на професии за професионално образование и обучение (СППОО)	4 ,30
При определянето на изискванията към компетенциите	3 ,82
При оценяване на компетенциите	3 ,34

10. Кои биха били най-подходящите участници в структури на национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила (консултативни съвети)?	
Министерство на труда и социалната политика	4 ,36
Министерство на образованието, младежта и науката	4 ,07
Агенция по заетостта	4 ,02

НАПОО	3 ,55
Синдикати	4 ,09
Работодатели	4 ,47
Образователни и обучаващи институции	4 ,16
Научни работници	3 ,18
Експерти и консултанти	3 ,66
Други – моля посочете и оценете	

11. На какви нива трябва да бъдат изградени консултативните съвети, като част от национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила?	
Национално	9 3%
Секторно	6 2%
Регионално	8 7%
Други – моля посочете Браншови	

12. Какви дейности трябва да извършват консултативните съвети, част от националната мрежа за оценка на компетенции? (Моля подредете по значимост)	
Прогнозиране и планиране на потребността от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони	4 ,57
Оптимизиране на функционирането на системата за професионално образование и обучение	3 ,88
Отделяне на отговорностите на образованието, системата за обучение на възрастни през целия живот и обучението «на работното място» от конкретния работодател;	3 ,88
Въвеждане на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности, вкл. Съответствие с Европейската квалификационна рамка	4 ,32
Прилагане на подходящ инструментариум за оценка, валидиране и сертифициране на професионалните компетенции по браншове и региони;	4 ,26
Формулиране и разработване на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България	4 ,56

13. В кои дейности/функции на консултативните съвети за оценка на компетенциите на работната сила Вашата организация би била най-полезна?	
---	--

Прогнозиране и планиране на потребността от работна сила с определени компетенции по сектори, професии и региони	4,27
Оптимизиране на функционирането на системата за професионално образование и обучение	3,78
Отделяне на отговорностите на образованието, системата за обучение на възрастни през целия живот и обучението «на работното място» от конкретния работодател;	3,05
Въвеждане на съвременни стандарти за професионална квалификация по професии и длъжности, вкл. съответствие с Европейската квалификационна рамка	3,82
Прилагане на подходящ инструментариум за оценка, валидиране и сертифициране на професионалните компетенции по браншове и региони;	3,80
Формулиране и разработване на стратегии за заетост в отделни сектори на икономическа дейност и по региони в България	4,26

Списък на таблиците и фигурите

таблица 1 Структурата на респондентите по анкетираните синдикални структури	10
таблица 2 Партньорски структури на европейско ниво	11
таблица 3 Участие в колективно трудово договаряне	11
таблица 4 Роля на организациите в системата за професионално образование и обучение	11
таблица 5 Оценка на съответствието на ДОО с потребностите на пазара на труда, работодатели, синдикати и обучавани	12
таблица 6 В кои направления на трябва да бъде подобрена комуникацията между участниците в системата за професионално обучение	13
таблица 7 Институции за оценка на резултатите от професионалното обучение	13
таблица 8 Институции за определяне на изискванията към професионалното обучение	14
таблица 9 Области за участие на синдикатите при определяне на изискванията и оценката на компетенциите на работната сила	14
таблица 10 Участници в националната система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила	15
таблица 11 Нива на консултативните съвети на национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила	16
таблица 12 Дейности на консултативните съвети на национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила	16
таблица 13 Участие на организациите в дейностите на консултативните съвети на национална система и мрежа за оценка на компетенциите на работната сила	17